

VARPELIS

„AIDO“ PRIEDAS VAIKAMS

MOTUTEI

852211 *cmr*

Motute, tau linkiu
Ilgai ilgai gyventi,
Visuomet būt sveika,
Niekuomet nepasenti.

Tu mokei žingsnį žengt
Ir pirmą žodį tarti,
Žinau, kad tau skaudu,
Kai reik mane pabarti.

Žadu tavęs klausyt,
Tyčioms nenusikalsti,
Kas vakarą, kas ryt
Dievuliui pasimelsti.

Dievulį aš melsiu,
Kad duotų tau sveikatą,
Kad visados tave
Lydėtų džiaugsmo metas.

Alb. Andrulionis

Motinos daina

Liūli, liūli, liūli,
Mik, mano vaikuti!
Jau vėla naktelė,
Užmik nors truputį...

Aa, aa, aa,
Mano mažuliukai!
Linksmi susapnuoki
Sargą Angeliuką!...

Mano mažutėli,
Ūda, ūda, ūda!
Tėvas ryt iš turgaus
Parneš gražią dūdą...

Aa, aa, aa,
Mik, mažas vaikeli!
Geriau ryt pažaisi
Ankstųjį rytelį...

17

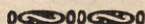
Dzin-dzin-dzin...

Sveiki, vaikučiai! Dzin-dzin-dzin! Esu **Varpelis**. Atėjau jums paskambinti. Girdėjau, kad jums liūdna, kad jūs esate vieni, našlaičiai — atėjau jus palinksminti. Girdėjau, kad jūs esate labai geri betniukai ir mergaitės, kad jūs norite būti kilnūs lietuviai ir darbščios lietuvaitės — atėjau su jumis pasikalbėti, pažaisti, padraugauti, jūsų vargais ir džiaugsmais pasidalyti, jums patarti...

Tik mane rinkite, nenaikinkite.

Atėjau, draugužiai, jums nuolat skambinti: **Mylėkite Dievą, mylėkite Tėvynę, mylėkite tėvelius, broliukus, sesutes ir visus savo geradarius.**

Dzin - dzin - dzin...

Naujas svečias

Naujas svečias atkeliavo,
Dzin, VARPELI, dzin-dzin-dzin,
Tai vaikučiai džiaugsmo gavo,
Dzin, VARPELI, dzin-dzin-dzin.

Birutėlė rankom trina,
Dzin, VARPELI, dzin-dzin-dzin,
Kaip bedžiaugtis nebežino,
Dzin, VARPELI, dzin-dzin-dzin.

Jonas trypia, šokinėja,
Dzin, VARPELI, dzin-dzin-dzin,
Vis VARPELI vartinėja,
Dzin, VARPELI, dzin-dzin-dzin.

Naujas svečias atkeliavo,
Dzin, VARPELI, dzin-dzin-dzin,
Tai vaikučiai džiaugsmo gavo,
Dzin, VARPELI, dzin-dzin-dzin.

K. Tėma.

V A R P E L I S

Su pavasarėliu
Atskamba „Varpelis“:
Neša jis eilučių
Mūs geriems vaikeliams.

Neša jis eilučių,
Taip pat pasakėlių,
Įvairių žinučių
Ir šiaip pramogėlių...

Oi, bus linksma, gera
Mūs mažiems vaikeliams,
Kai į jų namelį
Lankysis „Varpelis“!

E. M.

V A R P E L I A I

„Din, dan! din, dan!“ —
Tyliai pamiškėje
Skamba, vos pražyde,
Varpeliai nuo vėjo.

Tyliai jie linguoja,
Vejelis juos glosto,
Saulė nubučiuoja
Iš aukštojo sosto.

Šypsosi varpeliai,
Mėlynai sužyde,
Džiaugiasi jie, skaisčią
Saulutę išvyde.

„Din, dan! din, dan!“ —
Varpeliai linguoja,
Jie geriems vaikučiams
Daineles dainuoja:

— Jūs laisvą nuo mokslo
Pavasario dieną
Nubėkit į mišką
Paklausyt, kaip gieda...

„Din, dan! din, dan!“ —
Tai naujas „Varpelis“!
Teužgirs jo balsą
Kiekvienas vaikelis.

„Din, dan! din, dan!“ —
Pavasario rytą
Džiaugsis pirkučėlės
„Varpelio“ lankytos.

Jonas Žižmaitis.

Pavasario lietus

Vėjelis švelnutis atyrė
Padangių jūružem melsvom
Juodų debesėlių virtinė,
Atyrė su griausmo dainom.

Nusitiesė žaibas lig žemės —
Ir krinta lietutis smarkus.
Jį gėlės rieškutėmis semia,
Jis plauja berželių lapus.

Nuo kalno linksmi upeliukai,
Šnekėdami ritas žemyn.
Padangė prapliupo prapliupo,
Bet griausmas jau skamba tolyn.

Saulutė jau vėl pažiūrėjo
Pro debesį žemėn linksma,
Ir, lengvo pažadinta vėjo,
Vėl skrenda giružės daina.

Ei, vaikai, išėikim į lauką —
Čia rasos, saulutė, žiedai,
Balti debesėliai vėl plauko —
Lietaus lyg nebuvo visai.

Kazys Bradūnas

Kaip čigonas pavogė mėsą

Kartą čigonasėjo mėsos vogti. Prisikrovė jis maišą ir jau norėjo eiti laukan, bet nepataikė durų ir įsmuko trobon. Čigonas nusigando, bet susigriebė ir tarė:

— Žiūrėk, tėvai, tau velnias iš pragaro mėsos siunčia. Ar nori?

Šeiminkas, pažvelgęs į sumišusį čigoną, pabugo ir

atsakė:

— Eik tu su savo mėsa pats į pragarą. Aš velniodovanų nenoriu.

— Kad nenori, tai sudie! — atšovė čigonas ir su mėsa išėjo.

Tik ryto metą šeiminkas suprato čigono žodžius, kai pamatė, jog mėsos nėra.

Atsiuntė V. Navackas.

LOPŠINĖ

Čiūčiu liūliu, mik, dukrele,
aa, aa, a!
Padainuosiu tau dainele
gražią, kaip aušra.

Kuo ramiausiai tu miegoki—
budi čia mama.
Pasakėle apie lokį
seksiu aa, a!

M. Grigonis.

Pavasaris

Neseniai dar vėjai pūtė, —
buvo šaltos dienos,
šiandien šypsosi saulutė,
žydi jau purienos.

Ore gieda vyturėliai, —
linksmina artoja,
ir pabudę vabalėliai
po žeme ropoja.

Upės pievomis vingiuoja,
akmenėliai šnera.
Ten vaikučiai lenktyniuoja:
o — o — o kaip gera!

M. Kryževičius

Kur auksas yra?

Išėjo neturtinga našlė su dviem sūnumis miškan šakų parsinešti. Prisirinko jie tris ryšulėlius ir jau rengėsi namo eiti.

Tuo tarpu važiavo miestan turtingas pirklys. Pamatė jis našlę su vaikais, sustojo ir ją užkalbino.

— Sunku tau, vargšei, gyventi, — sako pirklys, — o sunku todėl, kad nemoki susitvarkyti. Atiduok man savo vaikus, aš juos išmokinsiu ir iš šiaudų auksą dirbti.

Stovi našlė, tyli, nieko nesako.

— Ko tu tyli? — klausia

ją pirklys. — Aš nejuokauju, aš rimtai tau sakau.

Ir atidavė našlė savo sūnus pirkliui. O pirklys vieną jų pradėjo mokinti iš karklų krepšius pinti, kitą — iš šiaudų skrybėles.

Po trijų metų vaikai sugrįžo pas motiną ir pradėjo darbuotis. Ką pagamina, miestan nuveža, į pirklio krautu vę atiduoda.

Atvyko kartą pas juos pirklys, užmokėjo už darbą auksu ir sako našlei:

— Matai, kur auksas yra. Ar neišmokinau aš tavo vaikų auksą iš karklų ir šiaudų dirbti?

* * *

Kas eina su gėriu,
Kelionėj neklysta.
Keliaukime kelią
Geradarbiais grįstą!

M. Grigonis.

ŽIBUTĖ

Vidury lysvelės
smagi ir linksmutė,
lyg akis, žydėjo
pirmoji žibutė.

Juodas debesėlis
atsinešė krušą.
Baltos kruopos gėlė
tik muša, tik muša!

Audra nukeliavo,
šiaurys liovės pūtes.
Nebėra nė ženklų
grakščiosios žibutės.

M. Grigo nis

SUMANUMAS

Kartą pas turtingą ūkininką vagis išvedė jo geriausį arklį. Paaimanavo vargšas ir nuvyko tolimesnin miestelin pirkti kitą. Vaikšto jis tarp arklių, prisižiūrinėja, kainos pasiklausia, tik žiūri—jo arklys stovi pririštas prie tvoros. Pribėgo jis prie arklio, nutvėrė už kamanų ir sako:

— Tai mano arklys. Aną savaitę ji iš manęs išvogė.

— Netiesa, tai mano arklys, — atsakė pirklys, — aš jį prieš metus nusipirkau. Gal būt, jis panašus į tavo arklį, tik jis ne tavo.

Tuomet ūkininkas užmetė maišą arkliui ant galvos ir klausia:

— Gerai, jei jis tavo arklys, tai tu pasakyk, kuria akimi jis nemato?

Sumišo pirklys dėl netikėto paklausimo, bet drąsiai atsakė:

— Kairiąja!

— Ir paklydai! — tarė ūkininkas, — kairiąja akimi jis gerai mato.

— Taip, taip! — susigriebė pirklys, — aš susipainiojau, arklys dešiniąja akimi nemato.

— O tu, apgavike! — subarė jį ūkininkas. — Žiūrėkite, vyrai, — kreipėsi jis vėl į susirinkusius žmones, — šis arklys visai ne aklas. Aš tyčia taip klausinėjau, kad vagis sukluptų.

— Pakliuvo, pakliuvo vagiliukas! — pasigirdo iš visų pusių.

Liūdnas buvo vagies galas: iš jo atėmė arklį ir užvagystę pasodino kalėjiman-

Vyturėliui

Sveikas gyvas, vyturėli,
 Senai laukiamas sveteli!
 Sveikas, žiemą pragyvenęs
 Ir sugrįžęs į mūs šalį!

Sveikas, dainą bedainuojąs
 Į padanges pasikėlęs,
 Sveiks, belinksminąs artoją,
 Dirbant žemę motinėlę!

Ad. Keraltis

SEINAI

Seinai yra nedidelis miestas, su kokiais trimis tūkstančiais gyventojų. Juos įsteigė Seivų dvaro ponai Grudziškai 1603 metais. Tuomet maža medinė šv. Jurgio bažnytelė su mažu mediniu damikonų vienuolynu buvo visas Seivų papuošalas. Jau vėliau vienuoliai

Seivų bažnyčia

pasistatė mūro bažnyčią kitoje vietoje su dideliu mūro vienuolynu. Pirmoji bažnyčia sudubo ir sugriuvo. Jos vietoje už kalėjimo mūrų tebėra seni kapai su keliais mediniais kryžiais.

Per Seinus teka maža upė, dviem vardais vadinama: Seina ir Marikė. Išteka ji iš ežerų ir įteka į Juodosios Ančios upę, kuri pro Augustavo miškus pasiekia Nemuną. Iš Seivų eina akmeniniai keliai į Suvalkus, Augustavą, Gardiną ir Lazdi-

jus. Netoli miesto ošia gražus šilas. už to šilo jau Lietuvos Valstybė

1818 metais Seinuose apsigyveno vyskupai, damikonų bažnyčia pasidarė vyskupų katedra. 1829 metais vienuolyno rūmuose buvo įsteigta kunigų seminarija. Iš jos vėliau išėjo nemažas kunigų skaičius, kurie daug pasidarbavo žmonių labui.

1904 metais rusų valdžia leido mums spaudą. Seinuose lietuviai kunigai įsteigė lietuvišką spaustuve knygoms ir laikraščiams leisti. Pirmiausia Seinuose pradėjo eiti gražus savaitraštis „Šaltinis“ su priedu vaikams „Šaltinėliu“. Paskui pasirodė kitas žmonėms skirtas laikraštis „Spindulys“, kunigams — „Vadovas“. Tuoju metu atsirado lietuviška pradžios mokykla, lietuviškas „Šaltinio“ knygynas, kelios draugijos. Lietuviai pradėjo šviestis, skaityti laikraščius ir knygas, gražesniu gyvenimu gyventi. Taip Seinai pasidarė mūsų šviesos židiniu.

Atėjo 1914 metai su didelėmis nelaimėmis. Mat, tų metų vasarą prasidėjo pasaulinis karas. Susimušė daug valstybių. Mūsų žemėje susigrūmė rusų ir vokiečių kariuomenės. Sudundėjo armotos, pasiliejo žmonių kraujas ir ašaros, suliepsnojo kaimai ir miestai. Suiro visas gyvenimas, suiro jis ir Seinuose. Vyskupas išvažiavo, sustojo laikraščiai, rusai išardė „Šaltinio“ spaustuve. Kitais metais vokiečiai užėmė visą kraštą ir pradėjo jį sa-vaip tvarkyti. Mūšiams nuslinkus

toliau už Vilniaus, Suvalkų krašte vėl pradėjo atsirasti mokyklų, draugijų skyrių, savo krautuvių. Sugrįžo vėl vyskupas, tik kunigų seminarija neatgijo.

Po 1920 metų gyvenimas Seinuose nuriedėjo kita vaga. Iš pradžios čia buvo storastija, bet vėliau ji išnyko, ir Seinai nustojo būti net apskrities miestu. Dabar tuose rūmuose, kur anksčiau buvo kunigų seminarija, yra gimnazija; joje moko si vienas kitas ir lietuviai. Be to, Sei-

nuose yra dar didesnė pradžios mokykla ir Lietuvių Labdarybės Draugijos prieglauda mažiems vaikams.

Seinai vyskupų miestu išbuvo ilgai, daugiau kaip 100 metų. Dabar iš senosios jų didybės, kaip matome, nedaug tepasiliko. Kiekvienas lietuvis, iš toliau atkeliavęs į Seinus, skubina aplankyti bažnyčią ir joje pastatytąjį sarkofagą „Anykščių šilelio“ dainiui — vyskupui Antanui Baranauskui.

AUKSAS

Išėjo iš tėvų du broliai, Petras ir Jonas, laimės ieškoti. Petras nusipirko žemės sklypelį ir pradėjo ūkininkauti. Palaimino Viešpats jo darbą, susilaukė jis gero derliaus.

Jonas iškeliauvo į kalnus aukso ieškoti. Ilgai jis vaikščiojo, visą duoną, kurią su savimi buvo atnešęs, suvalgė ir gavo jis net pabadauti, žolėmis ir jų šaknimis misti. Pagaliau, rado jis smėlio su aukso ir pririnko jame aukso visą maišelį. Atėjo pas brolių ir pasakoją:

— Brolau, pasisekė man; štai, žiūrėk, kiek aukso turiu. Sunku buvo jis man surasti... Bet apie tai aš tau kitą kartą

papasakosiu, dabar duok man valgyti, labai išalkęs esu.

— Gerai,—sako Petras,—aš tau duosiu valgyti, tik tu atsverk man tiek aukso, kiek svers mano duona.

Gaila buvo Jonui aukso, bet turėjo sutikti,—negi mirsi badu, turėdamas tiek aukso.

Kitą dieną Jonas turėjo ir vėl pirkti duonos pas Petrą. Trečią dieną vėl tas pat pasikartojo. Pagaliau, visas aukso teko Petruui.

— Pasiimk tu savo aukso, nereikia man jo, — tarė Petras Jonui, kai šis jau nieko neturėjo. — Aš tik norėjau tave įtikinti, kad tas aukso turės, kas dirbti netingės.

Ir mes souiname medelius

Į savąją krautuvę

Tolimas kelias ir ore jau tamsu! Maža Onytė takelį įžiūrėti tik ką gali.

— Šu! šu! — ošia medžiai.

— Kur eini, Onyte?

— Į savąją krautuvę, namie šiandien žibalo pritrūko-me.

— O ar nebijai taip vėlai?

— Ot, nėra ko bijoti! Kas man gali šiame kelyje bloga atsitikti?

— Jau matosi šviesa iš langų. Tai mūsų krautuvė—Var-totojų bendrovė. Įėjo į krau-tuvę.

— Labas vakaras!.. Prašau įpilti man litrą žibalo.

Pasižiūrėjo į Onytę parda-vėjas Juozas ir sako:

— Vikri ir drąsi tu mer-gytė! Kad tokios visos mer-gaitės būtų!

Įpylė jai žibalo. Davė dar porą saldainių ir išleido.

Onytė išeidama padėkojo, pasakė Juozui „sudiev“, duris krautuvės puikiai uždarė ir te-kina parnešė motinai žibalo.

M. Č.

Gaidžiai susipešė

Po skiedryną vaikšto būrys vištų ir vienas gaidys. Raudoni karoliai kabo po snapu. Raudona skiauturė, nuliepusi į kairę pusę, net akį uždengia. Todėl jisai dažnai, kai nori ką nors pamatyti, net prisikreipdamas žiūri. Žalsvos blizgančios plunksnos puošia jo kaklą, sparnus ir uodegą. Gražiausias jos uodegoj. Vadinamos dalgėmis: tikrai į dalges ir panašios. Nusvirusios į apačią, kaip dalgės nuo šienpovių pečių, kai šieji eina ankstų rytą į gėlėmis pakvopusius pievų plotus, ar kai iš jų jau pailšę, jau nusikamavę, gerokai įdienėjus, namulio grįžta. Gaidys sukalojosi tarpe vištų, kaip tikras karalius. Galvą aukštyn iškėlęs. Kojas iškilmingai keldamas. Kartkartėmis tik vištas subardamas:

— Ka-ka-ka-koo!

Vištelės jo žodžių įkandin tai gūžiasi, tai vietoje stovi, tai bėga ton pusėn, iš kurios gaidžio balsas sklinda.

Dažnai gaidys žalsvamargis, rūšcia apimtas, višteles bėdinąsias subara:

— Kad tu sudegtum! kad, kad, kad, kad tu...

Tada vištelės puoluoja apie jį, įvairiais žodeliais besimeilikaudamos, drąsesnės net klausdamos jį, ko taip jis smarkiai pyksta:

— Ko? Ko? Ko?..

*

Giedrų rudens rytą žalsvamargis gaidys užlapseno ant mieto ir pažvelgė į kaimyno daržą. Pamatė jame bėginėjantį mažą baltą gaiduką. Visas murzinas jo kaimynas buvo neramus: bėgiojo iš vienos vietos į kitą, dairėsi, žvalgėsi, kudakavo ir *krykštė* stačiai, o ne *giedojo*, kaip paprastai gaidžiai daro.

Žalsvamargis gaidys kažkuriais sumetimais iškėtė savo žvilgančius

sparnus, sakytum norėdamas pakilti nuo tvoros, paskrydėti kiek ir nutūpti prie ano baltojo gaiduko, paklausti: kuo jis vardu ir pas ką jis „šeimininkauja“. Bet, matyt, apsigalvojo. Tik sulapseno sparnų sunkumu, vis tiek kaip artimoje kūdroje jauna ir tvirta mergina kultuve į skalbiniais apkrautą lentą, iškėlė išžiodytą galvą ir iškilmingai paklausė:

— Kataro tu?

Baltasai gaidukas tik dabar pamatė žalsvamargį kaimyną, sudrebėjo jo kinkos, pasišiausė plunksnos, sakytum didžiausio vėjo taršomos. Jisai pats patupečiavo vietoje, sparnu aprėžė artumoj pasitaikiusią vištą ir plonu, net spiegiančiu balseliu atrėžė:

— O kas tau gi?

Žalsvamargis jau širsdamas rikterėjo:

— Kataro tu?

Mažasai, lyg pasityčiodamas iš jo, suspigo:

— Leizarokol

To pakako. Didysai lupt nuško nuo tvoros mažojo gaidžiokščio pusėn ir, pykčiu raudonuodamas ir degdamas, karališku žingsniu žengė vis arčiau „baltušnyko“. Jo pusiau praviras snapas kartkartėmis mesdavo rūstų ir pasididžiuojantį žodelį:

— Aš... aš... aš...

Mažasai gaidžiokštis bėgiojo aplink kelis malkų pagalius ir patylomis kažką burbseno. Pagaliau, neiškentė ir, sparnus iškėtęs kaip skrydžiui, puolė didįjį, į jojo „valstybę“ įžengti pramėginusį gaidį. Raudoni gyvo kraujo lašai pasipylė iš didžiojo karolių. Didysai nenorėjo pasilikti skolingas ir snapu ir pentiniais stengėsi atsimokėti mažajam. Juo toliau, juo labiau juodu kibo vienas į kitą. Didysai

mindė mažąjį į purvą ir savais kraujais nudažė baltas, kaip gulbės pūkas, plunksnas. Raudonais šlakais visas išmargintas, purvu visas apkrėstas, mažasai gaidžiokštis kilo iš po didžiojo stambių kojų ir vėl naujai kibo į didįjį. Visas uždusęs, visas užsišniokavęs, didysai atsi-kirtinėjo mažajam.

*

Gaidžių kovą, pagaliau, pamatė vaikai. Jie vienas kitą prikviesdami, stebėjo jų peštynes. Įvairiomis pastabomis savo stebėjimą išmargindami, jie stovėjo ratu apstoję abudu susipešusiu, niekur kitur nuo jų žvilgio neatitraukdami.

— Dabaite, didysai mažąjį visiškai sužargė,—kalbėjo vienas.

— Dabar jisai jau daugiau neaugs,—pastebėjo kitas.

— Mažam vis mažam, — pridūrė trečiasai.

— Ne kas ir iš didžiojo, mažasai jį labiau sukruvino.

— Bet patsai visai užsilapatavo.

Tuo tarpu mažasai, visas kraujais paplūdes, purve suklupęs, gulėjo ir sunkiai alsavo.

— Pakilo, pakilo, — rėkė vaikai.

— Vėl didžiuliui neduos ramybės.

— Mažasai, nevirsk! Mažasai, kirsk smarkiau!

— Pentinai, pentinai!

— Ot šitai!

Vaikų akys ir jausmai linko mažojo pusėn. Didysai jiems atrodė daug daugiau biaurus, tokis neapsukrus ir tokis netašytas kelmas.

*

Vaikai ilgai būtų taip stebėję susipešusiuosius, jei neįsimaišiusios gaidžių savininkės, kurios juos sugaudė ir parsinešė namo.

Smagus Jonelis

Ein mokyklon jis kasdieną,
Žino pamoką kiekvieną,
O mokykloj klauso, tyli,
Visą mokslą gerbia, myli.

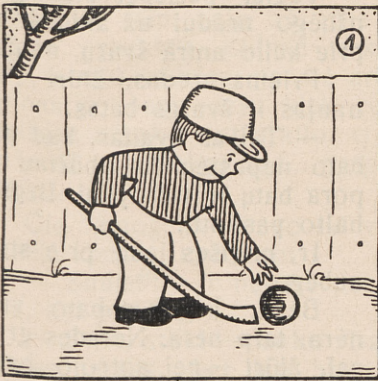
Tėvas giria ir motutė,
Kad Jonukas tur knygutę.
Skaito Jonas iš knygutės
Taip gražias, naujas eilutes.

Džiaugias brolis ir sesutė,
Kad Jonukas mok skaityti,
Žada leisti jį dar Vilniun
Ir daugiau pasimokyti.

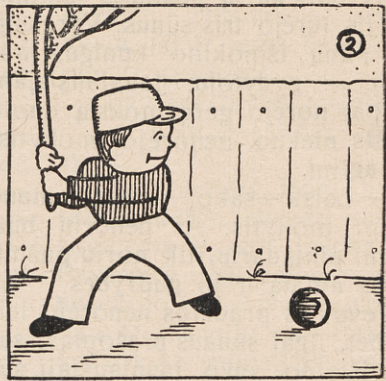
O tas Jonas—tai smagus:
Pasisiuvo sau batus,
Jis tėveliui daug padaro
Ir Vargus šalin nuvaro.

M. Č.

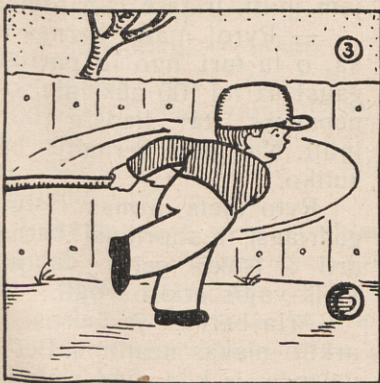
MOTIEJUS RIPKĄ MUŠĒ...

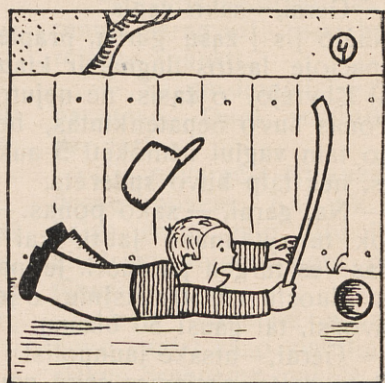
Po skanių pietų Motiejus
Ripką mušt kieman išėjo.
Džiaugsmu plaka jo širdis,
Kai štai ripką stato jis.

Stovi ripka, o Motiejus
! ją kalba, ją įspėja:
„Tu, ripkele, tik žiūrėk,
Ramiai vietoje stovėk!“

Tai pasakęs, mūs berniokas
Nuo ripkos šiek tiek atsoka
Ir lazdos riestu galu
Švysti, kiek tik turįs jėgų...

Bet (o, nelemta dalužė!)
Smugis pro šalį praūžia.
Vyrs, netekęs lygsvaros,
Ant žemelės bupt kietos.

V A G I S

Gyveno kartą pasiturįs ūkininkas. Jis turėjo tris sūnus. Vyresnįjį savo sūnų išmokino kunigų, jaunesnįjį — gydytoju. Jauniausiajam taip pat norėjo gerą mokslą duoti, bet šis niekuo nenorėjo mokytis, tik vagimi.

— Leisk—sako, — tėveli, mane vagimi mokytis. Aš nenoriu būti vagimi piktadariu, tik noriu pažinti vagies amatą ir jo gudrybes.

Tėvas iš pradžios nenorėjo leisti, bet, ilgai sūnaus prašomas, sutiko. Išleido savo jauniausiąjį sūnelį vagimi mokytis pas gudriausį vagį.

Praejo penkeri metai, ir sūnus grįžo mokslą baigęs. Sužinojo apie tai netolimo dvaro ponas, pasišaukė pas save jaunąjį vagį ir sako:

— Jei tu gudrus vagis esi, tai pavok iš po mano žąsies penkis kiaušinius taip, kad ji nesugagėtų.

— Gerai,—sako vagis.

Nuėjo jis į žąsų gurba, praplėšė apačioje laštos dugną, ir kiaušiniai išbyrėjo, o žąsis nė nejuto.

Ponas buvo nepatenkintas, bet turėjo tam vagiui užmokėti 5 auksinus, nes taip buvo suderėta.

— Na, gerai, — sako ponas. — Pavok tu ryt mano jautį, kai jį urėdas ves turgun parduoti. Jei pavogsi duosiu tau 50 auksinių, o jei nepavogsi, tai gausi 50 bizūnų.

— Gerai,—atsakė jaunuolis!

Ryto metą, pasiėmęs savo naujus batus, išėjo prie to kelio, kuriuo urėdas turėjo jautį vesti. Vieną batą supurvinęs, subiaurojęs, pastatė prie kelio ir laukia. Žiūri—urėdas veda jautį. Pamatęs batą, urėdas norėjo jį pašimti, bet, radęs nešvarų, pamanė ir sako:

— Et, neimsiu. Kad būtų du, tai taip, o dabar tą vieną tai neapsimoka ir valyti.

Ir nuėjo su jaučiu toliau.

Vagis, paslėpęs biau rūjį batą, užbėgo urėdai už akių ir pastatė prie kelio antrą švarų, naują batą.

Prieina urėdas, žiūri — antras naujas ir švarus batas.

— Tai aš kvailas, kad pirmojo bato nepasiėmiau,—būčiau turėjęs pora batų ir tai dykai. Bėgsiu ano balto pasiimti.

Ir, pririšęs jautį prie stulpelio, nubėgo.

Bėga, bėga, o bato vis kaip nėra, taip nėra. Neradęs grįžta atgal, žiūri — nei antrojo bato, nei jaučio. Baisiai nusiminęs, grįžo į dvarą ir papasakojo ponui, kaip nuo jo jautį pavogė.

Ponas išbarė urėdą, bet nieko nepadarysi, — turėjo vagiui užmokėti 50 auksinų. Vagis, gavęs nuo pono pinigus, atvedė jautį atgal.

Bet ponui to dar buvo maža. Jis norėjo vagį prigauti ir bizūnų jam įpilti. Ir tarė jam ponas:

— Rytoj mano bernas ars lauką, o tu turi nuo jo pavogti arklį, gausi už tai 100 auksinių, o jei tau nepavyks, tai liepsiu 100 bizūnų įpilti. Nusiminė bernaitis, bet galop sutiko.

Ryto metą ponas išsiuntė kuo gudriausį ir stipriausį berną lauko arti ir įsakė gerai dabotis, nes ateis vagis arklio vogti.

Aria bernas ir dairosi, kad jo arklio niekas neatimtų. Bet jau aria valandą ir kita, — jau ir pietūs, o vagies kaip nebuvo, taip nėra. Pagaliau, žiūri — eina koks tai vargšas žmogelis, pamažėli, lazda pasiremdamas. Priėjęs pagarbino Dievą ir ima kalbėti apie savo nelaimę, kad ir jam vakar beariant arklį pavogė.

— Kaip tai?! — nustebo bernas, — beariant arklį pavogė? Susimildamas, papasakok, kaip tai atsitiko?

— Kad, žinai, sunku ir papasakoti, nesuprasi. Jei bent parodyčiau.

— Na, pagalvok, susimildamas, tai labai įdomu.

— Na, labai paprastai. Atėjo, priėjo, ot taip, kaip aš prie tavo arklio, paskiau iškinkė arklį, ot taip, atrišo vadeles, paėmė arklį už apinasrio; pasivedėjo kiek toliau, paskiau užšoko ant arklio, o taip, kaip aš, o užšokęs kad... paspaudė arklį...

Čia žmogelis (buvo tai vagis) pakėlė kepurę ir sušuko:

— Sudie!!! — ir nukūrė per laukus, kai padūkęs.

— Stok, stok! — sušuko visa su-praęs bernas, bet jau buvo per vėlu.

Baisiai širdo ponas ant savo berniro vagies, nes gaila jam buvo 100 auksinių.

— O dabar — sako ponas, — turi man šianakt pavogti mano geriausius arklius iš arklidės. Jeigu pavogsi — gausi 200 auksinių, o jei ne — 200 bizūnų.

Nusiminė vagis.

— Papuoliau, — mano.

O ponas įsakė savo bernams apsiginkluoti šautuvais, užsirakinti geriausiais raktais, susėsti ant arklių, nusitverti už karčių ir laikyti, o pajutus vagį — šauti.

Vakare dvaro bernai sukinėjasi apie arklidę. Apžiūrinėja raktus, kad nebūtų sugadinti, apžiūrinėja visus arklidės kampus, kad nebūtų kur vagis pasislėpęs, suveda arklidėn arklius...

Tik tarpu žiūri — ateina pavargėlė. Priėjusi nužemintai pasveikinu ir prašo, kad leistų jai kur pernaktoti.

— Negalima, — sako bernai. — Šianakt laukiame vagies, gali kilti susišaudymas, dar ir tau gali kliūti.

— Kas čia mane, niekam nereikalingą senę, kliudys. Pasigalėkite, leiskite man nors po arklių loviu pagulėti, pasimelsiu, pasakų pasakysiu, tai ir jums bus linksčiau ir miego nenorėsite.

Pamanė bernai, pamanė...

— Lįsk, — sako, — po loviu ir tylėk.

Atėjo naktis. Pono bernai užsirakino duris, susėdo ant arklių su šautuvais ir sėdi įsikibę į karčius. Pavargėlė ilgai kalbėjo su bernais, pasakojo jiems įvairių pasakų pagaliau, ir ji nutilo, tik retkarčiais vis kažkokiais stikleliais skambina.

— Ką tu ten skambini? — klausia pavargėlės bernai.

— Mat, brangieji, turiu truputį gardaus gėrimėlio, tai ir ragauju po truputį, kad miegas taip neimtų ir kad geriau galėčiau jums pasakų sekti.

Nudžiugo bernai, išgirdę tokius dalykus.

— Duok, — prašo bernai, — ir mums paragauti, nes baisiai ima miegas spausti.

— Tai gardumėlis! — giria bernai paragavę. — Duok, susimildama, jei dar turi.

Čia pavargėlė ištraukė dar gardesnę bonkelę. Kai tik bernai išbaigė gerti, taip tuoj ir užmigo kiekiausiu miegu, nors peiliu juos piaustyk.

Greit nusimetė pavargėlė (tai buvo vagis) savo viršutinius moteriškus drabužius, nukėlė visus bernus nuo arklių, susodino juos ant užtvaro, pririšo ir kiekvienam įbruko rankosna po saują kanapių, o pats, atsirakinęs arklidę ir išsiavedęs arklius, nujojo savo keliu.

(B. d.)

Jau metas ir mums...

TRUPINĖLIAI

Medkojis

Kartą vienas vyras, kuriam karo metu buvo nupiauta kairioji koja ir vietoj jos pritaisyta medinė, ėjo per sodžių. Jis ėjo šlubuodamas. Pamatę šlubuojantį, vaikai apspito jį ir višaip tyčiodamiesi ėjo paskui.

Tai pamatęs, medkojis sustojo ir pasakė:

— Vaikai, aš esu atsitarnavęs kareivis. Už savo narsumą kovoje už tėvynę aš turiu ant krūtinės kryžių. Karo lauke plyšdama granata nutraukė man koją, ir todėl dabar einu su dirbtine koja. Gerai vaikščioti negaliu ir šlubuoju. Bet neįau už tai esu pašaišos vertas?

Išgirdę tuos skaudžius tauraus tėvynės kovotojo žodžius, vaikai susigėdo ir tylėdami nusiėmė kepurės.

Senas kareivis nuėjo toliau. Vaikai jo daugiau nebematė, bet jo žodžius atsiminė. Jie tapo geresni ir niekuomet iš žmonių nelaimės nesijuokė.

Kaip greitos žuvis

Vra žuvų, kurios labai greitai plaukia. Upėtakiai, pavyzdžiui, per valandą gali nuplaukti 30 kilometrų,

lašišos—50 kilometrų, didžiosios silkės, kurios gyvena prie Meksikos pakraščių ir sveria apie 80 kilogramų, nuplaukia 90 kilometrų, kardininkas—125 kilometrus. Greičiausi laivai per valandą nuplaukia tik 50—60 kilometrų.

ŽAIDIMAS

Vasara ir ruduo

Žaidžia 10—12 žmonių. Pasigaminama tiek šiaudelių ar medelių, kiek žaidėjų. Pusė šiaudelių turi būti trumpesni. Iš anksto susitaria, kurie šiaudeliai bus vasarai ir kurie rudeniu. Tada visi žaidėjai traukia šiaudelius. Kurie ištraukia rudenio šiaudelius, eina į kitą kambarį arba laukan, o kurie vasaros—pasilieka čia pat. Taip persiskyrę, išsirenka iš savo tarpo vieni vasarą, kiti rudenį. Visi kiti žaidėjai lieka tarnais: vieni vasaros, kiti rudens. Po to iš lauko pas vasarą ateina ruduo su tarnais. Ruduo spėja, kuris išrinktas vasara. Jei neįspėja, tai vasara su tarnais išveja rudenį ir jo tarnus lauk. Tada renkama kita vasara ir ruduo atėjęs vėl spėja ir t. t. Kai ruduo įspėja, kuri yra vasara, tai ruduo išveja vasarą. Ir ji vėl turi spėti...

Vaikų šypšenos

Jį nuskriaudė

— Ko tu, Jonuk, verki?—klausia vyresnyis draugas.

— Pranas mane nuskriaudė.

— O ką gi jis tau padarė?

— Kai aš norėjau jam sušerti per galvą, jis pasilenkė, ir aš sudrožiau ranka medin.